

Огляд законодавства

Огляд законодавчих змін, що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Квітень 2020

Набули чинності

- Правове регулювання боротьби з поширенням COVID-19 в Україні (декілька актів)
- Фінансова підтримка житлових рішень для ВПО

Інші події

- Зміни до Державного бюджету України на 2020 рік
- Проект Програми дій Уряду на 2020-2025 роки
- Рішення Верховного Суду щодо надання компенсації за майно, зруйноване внаслідок бойових дій

Проекти

- Свобода пересування під час спалаху небезпечних захворювань
- Зміни до законодавства з питань ВПО
- Заходи захисту для іноземців та осіб без громадянства

Набули чинності

Правове регулювання боротьби з поширенням COVID-19 в Україні

У квітні 2020 року, Україна прийняла додаткові правові заходи для запобігання подальшому поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). Порівняно з комплексом заходів, прийнятим у березні, вони є більш обмежувальними та спрямованими на подальшу мінімізацію соціальних контактів. Заходи, пов'язані з ізоляцією, в першу чергу застосовуються до осіб, щодо яких є підозра інфікування COVID-19 або тих, хто перебував в контакті з особою, інфікованою COVID-19, а також до тих осіб, які повернулися з-за кордону, непідконтрольних уряду територій (НКТ) Донецької та Луганської областей чи Криму. Деякі заходи було пізніше уточнено у відповідних постановах Кабінету Міністрів України. Вони описані нижче.

Додаткові обмежувальні заходи

2 квітня Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову №255](#)¹, запровадивши додаткові обмежувальні заходи, що діють до 11 травня². Зокрема, Постанова забороняє:

- відвідування громадських місць (наприклад, супермаркетів, аптек, поштових відділень) без маски (в тому числі, саморобної) або респіратора;
- відвідування парків, зон відпочинку, лісів, крім вигулу домашніх тварин (однією особою) та з діловою метою;
- відвідування спортивних зон та дитячих майданчиків;
- відвідування навчальних закладів та
- проведення будь-яких масових заходів, крім випадків, коли це необхідно для функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування. В такому випадку, всі учасники повинні носити маски.

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrm020420ayini-vid-11-bereznya-2020-r-211>

² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-aktiv-kabinetu-ministriv-t220420>

Максимум дві особи можуть ходити разом, крім випадків, пов'язаних з потребами бізнесу та супроводом дітей. Діти віком до 14 років не можуть перебувати на вулиці без супроводу дорослої особи. Кафе, ресторани, торговельно-розважальні центри, спортзали залишаються закритими. Супермаркети та продовольчі магазини, автозаправні станції, аптеки та магазини, що продають IT-обладнання та гаджети (телефони, смартфони, ноутбуки) продовжують працювати, вживаючи запобіжних заходів (таких як респіраторний етикет, миття рук та санітарна обробка, а також фізична дистанція). Кількість осіб, яким дозволено зайти в магазини, залежить від розрахунку максимум 1 особа на 10 метрів.

Обмеження свободи пересування

Постанова № 255 вимагає носити з собою документ, що посвідчує особу (паспорт або водійські права) весь час перебування на вулиці. Громадський транспорт закритий для всіх, крім медичних працівників та осіб, залучених до надання найважливіших державних послуг, енергозабезпечення, водозабезпечення, транспорту та критичної інфраструктури. Для того, щоб зайти у громадський транспорт, необхідно вдягти маску та пред'явити спеціальний квиток, що підтверджує право користуватися громадським транспортом під час карантину. Приватним та корпоративним транспортним засобам дозволяється вільно пересуватися. Метро у Києві, Харкові та Дніпрі залишається закритим до відповідного оголошення. Міністерство інфраструктури може дозволити здійснювати внутрішнє залізничне сполучення у виключних випадках. Міністерство закордонних справ (МЗС) та Державна прикордонна служба можуть дозволити міжнародну поїздку залізницею, у разі виникнення потреби.

24 квітня Кабінет Міністрів України прийняв **два технічні розпорядження** щодо в'їзду/виїзду на/з контрольованої урядом території (КТ) України. Своім Розпорядженням № 439-р³ Уряд продовжив тимчасові обмеження на перетин міжнародного кордону України до 11 травня, а Розпорядженням №440р⁴ продовжив ті ж самі обмеження на той самий період щодо адміністративного кордону з Кримом, за винятком дозволених "гуманітарних підстав" (наприклад, возз'єднання сім'ї, смерть близького родича, питання здоров'я тощо)⁵. Лінія розмежування на сході залишається закритою для перетину⁶.

Самоізоляція та обсервація

З метою доповнення обмежувальних заходів, описаних вище, Україна запровадила два додаткові режими (самоізоляції та обсервації) для осіб, щодо яких існує підозра інфікування COVID-19.

По-перше, **Постановою №255** запроваджено загальну правову рамку режиму самоізоляції та встановлено критерії для визначення осіб, які повинні перебувати в самоізоляції. Це особи, які контактували з особами, інфікованими або щодо яких існує підозра інфікування COVID-19 (крім ситуацій, коли було вжито захисних заходів). Перебування у самоізоляції вимагається від осіб, старших за 60 років. Інфіковані особи, у яких наявні легкі симптоми і вони не потребують лікування в лікарнях, також повинні залишатися вдома. Особи, які перебувають у самоізоляції, мають вказати адресу, де вони будуть самоізолюватися, та регулярно надавати інформацію про стан свого здоров'я. Ця інформація повинна бути відображена в спеціальному мобільному додатку. Національна поліція, Національна гвардія,

³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmini-do-rozporiad-a439-r>

⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmini-do-rozporiadz-a440r>

⁵ Більше деталей міститься у Огляді законодавства за березень, підготовленого УВКБ ООН

⁶ Більше деталей міститься на вебсторінці Операції Об'єднаних Сил (ООС) у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.facebook.com/pressjfo.news>

державні підприємства при Міністерстві охорони здоров'я та місцеві органи влади можуть контролювати, як особи, які перебувають у самоізоляції, дотримуються накладених обмежень.

По-друге, [Постанова Кабінету Міністрів України № 262⁷](#) від 8 квітня визначає режим обсервації. Постанова застосовується до всіх осіб, які в'їжджають в Україну з-за кордону, НКТ чи Криму. Це не стосується дипломатичного та консульського персоналу, співробітників міжнародних організацій та членів їх сімей. МЗС та Міністерство інфраструктури інформують обласні державні адміністрації про приблизну кількість осіб, які щодня перетинають державний кордон. Обласні державні адміністрації відповідають за визначення місць обсервації. Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція та Національна гвардія відповідають за підтримку громадського порядку під час транспортування осіб до місць обсервації. Обласні державні адміністрації повинні забезпечити наявність автомобілів швидкої допомоги поблизу пунктів пропуску кордону та покрити транспортні витрати на перевезення осіб до місць обсервації. Особи, які перебувають в обсервації, не сплачують витрати на проживання, але повинні покривати харчування за власний кошт. Після двох тижнів обсервації люди покривають транспортні витрати до місця призначення за власний кошт. Важливо, щоб ті, хто проходить процедуру обсервації, були належним чином поінформовані про свої права та обов'язки.

13 квітня Верховна Рада України прийняла [Закон № 555-IX⁸](#), встановивши на законодавчому рівні правову рамку регулювання обсервації та передбачивши обмін інформацією про потенційні випадки інфікування COVID-19 в Україні.

Закон визначає "самоізоляцію", "обсерватор" та "обсервацію". Основна відмінність між самоізоляцією та обсервацією полягає у рівні накладених обмежень. Особи, які мають залишатися в самоізоляції, обирають місце, де вони будуть самоізолюватися (без права виїзду). Під час обсервації особу розміщують у спеціалізованому закладі для перебування під медичним наглядом.

Закон також визначає термін "територія карантину": у разі спалаху місцеві органи влади можуть вживати заходів, пов'язаних з одним або кількома населеними пунктами/районами/частинами міст. Якщо особа хоче покинути територію карантину до скасування карантинних заходів, вона повинна отримати спеціальну довідку, що дозволяє їй покинути зону карантину протягом інкубаційного періоду хвороби (14 днів). Не зовсім зрозуміло, хто і яким чином оцінює, чи буде стан здоров'я особи виправдовувати можливість залишити територію карантину.

Після перебування у самоізоляції/обсервації особи отримують право на офіційний лікарняний та відповідні соціальні виплати (це стосується лише офіційно працевлаштованих осіб).

В перехідних положеннях передбачено здійснення обробки персональних даних та міжвідомчий обмін ними без згоди зацікавлених осіб щодо стану здоров'я, місця самоізоляції/госпіталізації та інших персональних даних (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання, місце роботи/навчання). У цьому положенні немає жодних обмежень. Єдиним запобіжником є твердження, що ці дані будуть використані «виключно з метою здійснення протиепідемічних заходів». Ці дані підлягають знеособленню або знищенню протягом 30 днів після скасування карантинних заходів.

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-ka-a262>

⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-20>

Обмежений доступ до установ, що надають укриття та допомогу

Постанова № 255 забороняє відвідувати заклади, що надають паліативну допомогу та соціальний захист дітям, літнім людям, особам з інвалідністю та іншим вразливим категоріям населення (крім осіб, залучених до реагування на надзвичайні ситуації, зокрема медичних працівників та пожежників). Це важливо для осіб, якими опікується УВКБ ООН, оскільки деякі ВПО були розміщені та досі проживають у геріатричних установах (наприклад, у Миколаївській та Одеській областях). Відвідування пунктів тимчасового розміщення біженців та шукачів притулку (ПТРБ) та пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України, також заборонено, окрім як для осіб, які надають правову допомогу.

Положення, пов'язані з наданням захисту

8 квітня Кабінет Міністрів України прийняв **дві Постанови**, спрямовані на посилення захисту соціальних прав ВПО та вразливих категорій населення, які також можуть мати довідку ВПО.

Постанова № 264⁹ доповнює постанови Уряду № 211¹⁰ та №255. Вона уточнює надання соціальної допомоги під час карантину.

Виплата допомоги малозабезпеченим сім'ям, самотнім матерям, дітям із важким розладами здоров'я, а також адресної допомоги для ВПО та соціальних пенсій¹¹ автоматично продовжується на період карантинних заходів та один місяць після їх зняття. Це означає, що людям не доведеться приходити або будь-яким іншим чином звертатися до управлінь соціального захисту населення (УСЗН) для продовження своїх соціальних виплат. Однак, після скасування карантинних заходів, УСЗН здійснять перевірку та перерахування виплачених сум. У разі здійснення надлишкових виплат, бенефіціарам доведеться повернути цей надлишок. У разі недоплати, додаткові суми будуть перераховані відповідним бенефіціарам.

Заявки на новопризначену соціальну допомогу (в тому числі для осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, соціальних пенсій або допомоги по безробіттю) можуть надсилатися до УСЗН поштою. Це також стосується надсилання інформації про зміну особистих обставин, що є підставою для отримання будь-якого виду фінансової допомоги.

Постанова № 266¹² визначає порядок надання соціальних виплат ВПО під час карантину:

У разі, якщо шестимісячний термін, на який було призначено адресну допомогу, спливає протягом карантину або протягом 30 днів після його припинення, він автоматично продовжується ще на півроку. Це також застосовується до всіх інших видів соціальних виплат, що виплачуються ВПО.

Перебування на НКТ або в Криму протягом карантину або 30 днів після його припинення не зараховуватиметься до 60-денного строку, визначеного Законом про забезпечення прав і свобод ВПО, як період часу, після якого довідка ВПО може бути скасована. Відповідно, протягом цього періоду жодну довідку ВПО не може бути скасовано через відсутність особи на КТ, а жодну адресну допомогу ВПО чи

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-nadannya-derzhavnoyi-sotsialnoyi-dopomogi-i080420-264>

¹⁰ Це перинна правова рамка для життя заходів для боротьби з поширенням COVID-19, детально описана у Огляді законодавства за березень, підготовленого УВКБ ООН

¹¹ Соціальні пенсії виплачуються особам, які досягли пенсійного віку, але не сплатили достатню кількість виплат, пов'язаних з пенсією, до фонду соціального захисту. Такі особи отримують мінімальну пенсію

¹² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2020-%D0%BF?fbclid=IwAR0cK3P89c1Q-yji_U5xwyLipoqA3skWG1z06bN8BSkDvgttCH2xKMx0TCQ

інші соціальні виплати та пенсії не може бути припинено. Гроші автоматично перераховуються на банківські рахунки ВПО.

У своїх Постановах [293¹³](#) та [297¹⁴](#), прийнятих 22 квітня, Кабінет Міністрів України призначив одноразову допомогу в розмірі 1000 гривень особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю та одержувачам соціальних пенсій. ВПО також мають право на цю допомогу, яка була нарахована в квітні і повинна бути передана отримувачам "Укрпоштою" до 25 червня.

Фінансова підтримка житлових рішень для ВПО

22 квітня Кабінет Міністрів України прийняв Розпорядження [№436-р¹⁵](#), затвердивши проект Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Німеччини про фінансове співробітництво, спрямоване на пошук житлових рішень для ВПО. Конкретні модальності її імплементації ще не прийняті.

Ця Угода має надзвичайно важливе значення в існуючій ситуації. У зв'язку зі змінами до Державного бюджету на 2020 рік, прийнятими у відповідь на спалах COVID-19 в Україні, фінансування програми доступного житла припинено до кінця 2020 року. Обсяг коштів, виділених на інші житлові програми (державні та спільного фінансування), також зменшено.

Проекти

Свобода пересування під час спалаху небезпечних захворювань

10 квітня Кабінет Міністрів України зареєстрував у Верховній Раді України [законопроект №3321¹⁶](#), запропонувавши регулювання свободи пересування під час карантину. Кабінет Міністрів України матиме право тимчасово заборонити в'їзд/виїзд з України іноземцям/транспортним засобам з держав, де мали місце спалахи небезпечних інфекційних захворювань, та тимчасово заборонити громадянам України залишати її територію. Проект не стосується виключно COVID-19. Законопроект не пропонує жодних запобіжників стосовно прийняття рішення про заборону пересування через державний кордон, а також жодних виключень з такого рішення. Цей проект перевищує принцип пропорційності та не визначає чітко легітимну мету запропонованого обмеження. Тому існує ризик того, що він буде суперечити міжнародним стандартам прав людини. Серед осіб, якими опікується УВКБ ООН, шукачі притулку можуть стати жертвами необґрунтованих обмежень.

Крім того, законопроект додатково розширює можливість застосування режимів самоізоляції та обсервації до ситуацій будь-яких «небезпечних інфекційних захворювань». Проектом пропонується, що будь-яка особа, яка повертається із країни, де було зафіксовано спалах небезпечних захворювань, вважатиметься «потенційно інфікованою» і від неї вимагатиметься перебування на самоізоляції або в обсервації. У зв'язку з відсутністю правової визначеності щодо видів "небезпечних захворювань", це може призвести до необґрунтованого прийняття рішень щодо осіб, які повертаються з-за кордону, і, таким чином, потенційно може призвести до порушень прав людини.

¹³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanov-ka-a293>

¹⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmini-do-punktu-5-p-a297>

¹⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-pidpisannya-ugodi-mizh-kabineto-a436r>

¹⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68558

Зміни до законодавства з питань ВПО

21 квітня народні депутати зареєстрували у Верховній Раді України проєкт закону № 3365¹⁷, запропонувавши внесення «статусу ВПО» до Закону про забезпечення прав і свобод ВПО та Закону про вільну економічну зону «Крим». Законопроєктом пропонується надавати особі, яка має досвід внутрішнього переміщення, «статус ВПО», який підтверджується довідкою ВПО. У разі скасування довідки ВПО, особа втратить свій «статус ВПО». Проєкт також пропонує звільнити ВПО від сплати іпотечних кредитів, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Україна, тимчасово окупованої Російською Федерацією (Крим).

Запровадження «статусу» для ситуацій внутрішнього переміщення суперечить положенням міжнародного права. На відміну від біженців, які перетинають міжнародний кордон, ВПО залишаються громадянами своєї країни походження та мають право на захист і допомогу виключно на цій підставі. Таким чином, держави не повинні створювати систему, де ВПО можуть користуватися своїми правами лише після отримання правового статусу, у наданні якого може бути відмовлено або який може бути скасовано. З точки зору міжнародного права, переміщення є фактичною ситуацією, яка породжує певні правові наслідки. Воно не містить нічого схожого на «статус ВПО», яким можна користуватися лише після формального надання особі. Натомість, довідка ВПО використовується з метою ідентифікації кількості ВПО для надання державної адресної допомоги. Оскільки внутрішнє переміщення в Україні триває більше п'яти років, настав час розробки довгострокових рішень та припинення переміщення замість запровадження додаткового «правового статусу».

Заходи захисту для іноземців та осіб без громадянства

24 квітня народні депутати зареєстрували у Верховній Раді України законопроєкт №3387¹⁸ про надання захисту іноземцям та особам без громадянства, яким пропонується комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення процедур надання різних форм міжнародного захисту для іноземців та осіб без громадянства в Україні, особливо надання статусу біженця та особи, яка потребує додаткового захисту. Законопроєкт також передбачає процедуру надання притулку Президентом України. Цей закон замінить чинний Закон про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту від 2011 року¹⁹.

УВКБ ООН та його партнери тісно співпрацювали з Державною міграційною службою України (ДМС) на початковому етапі розробки цього проєкту у 2019 році. В рамках цієї співпраці, УВКБ ООН опублікувало офіційні коментарі УВКБ ООН до законопроєкту²⁰, які були оприлюднені в січні 2020 року. У цій офіційній позиції, УВКБ ООН позитивно оцінило деякі новели проєкту, але водночас виділило багато недоліків. Водночас, редакція законопроєкту №3387, зареєстрована у Верховній Раді України, додала низку нових положень, які не обговорювалися з УВКБ ООН та його партнерами, у тому числі ті, які, на думку УВКБ ООН, погіршать систему надання притулку в Україні. УВКБ ООН також відзначає, що декілька прогресивних положень, які були високо оцінені УВКБ ООН в його офіційних коментарях, наприклад, статус документу, що посвідчує особу, який надається шукачу притулку, або гарантії забезпечення доступу до захисту у місцях попереднього ув'язнення були вилучені з нової версії тексту. УВКБ ООН поділилося деякими попередніми зауваженнями з Головою Комітету Верховної Ради України з прав людини та наразі працює над підготовкою детальних занепокоєнь щодо проєкту з метою їхнього

¹⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68629

¹⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68661

¹⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>

²⁰ Коментарі УВКБ ООН щодо законопроєкту про надання захисту іноземцям та особам без громадянства, січень 2020 року, у вільному доступі онлайн: <https://www.refworld.org/docid/5e60ec1c4.html>

офіційного поширення з ДМС та Верховною Радою України. УВКБ ООН також попросило Комітет Верховної Ради України з прав людини відкласти розгляд цієї версії законопроекту, доки УВКБ ООН не надасть більш детальні зауваження щодо тексту. Паралельно УВКБ ООН проводить робочі обговорення із ДМС, яка буде головним державним органом, відповідальним за імплементацію та виконання закону. УВКБ ООН та його партнери підтвердили готовність брати участь у засіданнях Комітету чи інших засіданнях, присвячених розгляду законопроекту.

Інші події

Зміни до Державного бюджету України на 2020 рік

13 квітня Верховна Рада України прийняла [законопроект №3279-д²¹](#), яким внесла зміни до Закону про Державний бюджет України на 2020 рік. Внесення змін було обумовлено вжиттям спеціальних заходів, пов'язаних зі спалахом COVID-19 на території України. Відповідний закон № 553-IX²² було оприлюднено 22 квітня.

Основні витрати, пов'язані із діяльністю в сферах, що покриваються мандатом УВКБ ООН, викладені нижче (в тис. грн.):

Державний орган / бюджетна програма	2020 первинний	2020 змінений	Коментар
Міністерство з питань ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (МінВетТОТ), пізніше розділене на два міністерства: Міністерство у справах ветеранів та Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій (МінРе)	534 081, 7	128 615, 5 (МінРе)	Залишилася лише чверть первинного бюджету
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України	20 000,0	20 000,0	
Інформування населення про небезпеки вибухонебезпечних предметів	5 000,0	5 000,0	
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проекту "Житло для ВПО"	485 000,0	485 000,0	Це вважається позитивним знаком для місцевих житлових програм
Грошова компенсація постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру	40 200,0	20 000,0	Залишилася половина первинного бюджету
Субвенція місцевим бюджетам на житло для переміщених учасників АТО/ООС з інвалідністю	248 445,0	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін не відбулося
Міністерство соціальної політики України	293 402 945,7	312 907 779,8	Збільшення на 20 млрд. грн (~7%)
Щомісячна адресна допомога ВПО	3 042 568,6	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Фінансування заходів щодо захисту дітей, сімей, жінок з найуразливіших категорій суспільства	-	84 809,6	Підтримка збільшиться
Фінансування субсидій на житлові та комунальні послуги	47 569 807,5	39 329 479,0	Субсидії зменшаться
Фінансування розселення попередньо депортованих народів (кримських татар)	20 000,0	Ця бюджетна лінія пуста	Жодного фінансування не передбачено

²¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68570

²² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-IX>

Міністерство освіти і науки України	44 603 115,7	42 760 372, 3	Зменшення на ~4%
Міністерство охорони здоров'я України	98 183 290,5	114 550 207, 7	Збільшення на ~17% (скоріш за все, буде витрачено на збільшення заробітної плати медичного персоналу)
Міністерство юстиції України	14 341 937,5	13 883 132, 2	Невелике зменшення на ~3%
Координаційний центр надання безкоштовної правової допомоги (БПД)	821 914,1	820 753, 7	Невелике зменшення на менш ніж ~0.5%
Фінансування послуг та видатків адвокатів БПД	385 184, 0	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Міністерство розвитку громад та територій (колишнє Міністерство регіонального розвитку)	2 484 771,7	621 723, 2	Тотальне зменшення бюджету на ~75%
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів трансграничного співробітництва	-	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	2 100 000,0	Ця бюджетна лінія пуста	Жодного фінансування не передбачено для об'єднаних громад
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (загальнонаціональні видатки)	1 275 000,0	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла	100 000,0	Ця бюджетна лінія пуста	Жодного фінансування не передбачено для програми 50/50 (доступного житла)
Державний фонд регіонального розвитку	7 500 000,0	4 900 000, 0	Зменшення на ~35%. Регіональні програми розвитку інфраструктури фінансуються з цієї лінії
Міністерство оборони України	117 509 257,8	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Державна служба з надзвичайних ситуацій України	15 375 162,9	15 374 373, 3	
Державна міграційна служба	3 987 090,5	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Адміністрація Державної прикордонної служби	12 768 326,7	12 968 326, 7	Невелике збільшення на 200 млн
Служба Безпеки України	12 165 891,9	Ця бюджетна лінія відсутня	Жодних змін у фінансуванні
Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	153 894,4	124 671,4	Зменшення на майже 20%
Фінансування Національного превентивного механізму (катування) Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	2525,0	1567,0	Зменшення на 38% (буде проведено менше моніторингових візитів)
Донецька обласна державна адміністрація	363 052, 9	373 909, 6	Невелике збільшення
Луганська обласна державна адміністрація	278 956,5	278 839, 4	Майже без змін
Херсонська обласна державна адміністрація	234 551,3	263 212,9	Невелике збільшення

Таблиця, наведена вище, ілюструє декілька важливих аспектів. Розділення МінВетТОТ на Міністерство у справах ветеранів та Міністерство реінтеграції має своїм наслідком виділення Міністерству реінтеграції

чверті первинного бюджету. Це матиме значний вплив на вжиття заходів, спрямованих на захист населення, постраждалого внаслідок конфлікту. Фінансування, виділене для надання компенсації за житло, зруйноване внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, зменшується на 50%. Обсяг субвенцій місцевим бюджетам на фінансування проекту «Житло для ВПО» залишився без змін, що сприяє запуску місцевих житлових програм. Фінансування програми «доступне житло» припиняється до кінця 2020 року. Кількість моніторингових візитів, що проводяться в рамках Національного превентивного механізму (НПМ), зменшується приблизно на 38%. Зменшення фінансування Державного фонду регіонального розвитку приблизно на 35% матиме негативний вплив на регіональні програми розвитку інфраструктури.

Проект Програми дій Уряду на 2020-2025 роки

13 квітня Кабінет Міністрів України зареєстрував [проект своєї програми дій на 2020-2025 роки](#)²³ на вебсайті Верховної Ради України. 30 квітня його розглянув профільний Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку, який порекомендував відправити проект на подальше доопрацювання на початку травня²⁴.

Цей проект ілюструє узагальнений характер планів Уряду. З позитивного боку, він поділяє принцип Цілей сталого розвитку, посиляючись на важливість принципу "не залишити нікого осторонь" у вступі. Водночас, питання, пов'язані з конфліктом, згадуються у розширеній модальності: безпечна реінтеграція тимчасово окупованих територій²⁵ згадується серед чотирьох ключових цілей, але кроки для ефективної реінтеграції цих територій далі по тексті не уточнюються. ВПО згадуються лише один раз серед категорій громадян України, постраждалих від збройної агресії Російської Федерації²⁶, які потребують соціальної підтримки. Інші перелічені категорії включають в себе політичних в'язнів, військовополонених, цивільне населення та членів їхніх сімей. Тим не менш, окрема увага приділяється Донецькій та Луганській областям в контексті відновлення інфраструктури та трансформацію структури економіки. Житлові програми, в тому числі програма доступного житла, також містяться в розділі «розвиток регіонів».

У разі прийняття, Програма дій Уряду потребуватиме доповнення Планом заходів, що деталізуватиме конкретні заходи для кожної урядової стратегічної мети, в тому числі надання підтримки ВПО та особам, постраждалим внаслідок конфлікту, та введе вимірювані індикатори, що дозволять оцінити фактичний результат.

Рішення Верховного Суду щодо надання компенсації за майно, зруйноване внаслідок бойових дій на сході

25 березня 2020 року Верховний Суд України виніс своє [рішення](#) у справі²⁷ про відшкодування Кабінетом Міністрів України збитків, завданих терористичним актом. У січні 2015 року будинок заявниці був знищений боєприпасом. Комісія вивчила рівень руйнації житла та визнала його непридатним для проживання. Заявниця звернулася до суду, вимагаючи компенсації відповідно до Кодексу цивільного захисту²⁸, Закону про боротьбу з тероризмом²⁹ та Протоколу 1 до Європейської конвенції про захист прав

²³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68573

²⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://jur-gazeta.com/golovna/komitet-vru-rekomendue-radi-vidpraviti-na-doopracuvannya-programu-diyalnosti-kabminu.html>

²⁵ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁶ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88575153>

²⁸ На державу покладено обов'язок компенсувати збитки незалежно від вини і

²⁹ Збитки, спричинені актом тероризму, мають компенсуватися з Державного бюджету

людини (ЄКПЛ). Запитувана сума компенсації дорівнювала 1 156 356,50 грн. Позов заявниці було відхилено в судах нижчих інстанцій. Заявниця звернулася до Верховного суду.

Верховний Суд постановив, що заявниця має право на компенсацію у зв'язку з тим, що держава не розробила відповідний механізм компенсації як захід захисту права власності. Зараз Україна зобов'язана надати компенсацію за пошкоджене житло згідно з Протоколом 1 до ЄКПЛ. Однак, чіткого механізму виплати компенсацій немає. Тому Суд призначив 100 000 гривень компенсації з Державного бюджету України, що значно нижче, ніж просила заявниця. Однак рішення є остаточним і не може бути оскаржене в рамках правової системи України.

КОНТАКТИ

Ел.пошта: ukrki@unhcr.org, Тел: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН в Україні: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine